

تاریخ انتشار: سه شنبه 17 اردیبهشت 1392

حسین موسویان بررسی کرد

12 پیامد عظیم تحریم ها علیه ایران

واشینگتن و تهران، تاریخی طولانی از فرصت های از دست رفته دارند. شاید انتخابات ریاست جمهوری پیش رو در ایران، فرصت جدیدی را برای دولت ایجاد کند تا استراتژی نوینی را در جهت عادی سازی روابط بر مبنای احترام متقابل، برگزیند.

مترجم :
آزاده افتخاری

دیپلماسی ایرانی: سید حسین موسویان، در سال های 1997 تا 2005، رئیس کمیته روابط خارجی شورای عالی امنیت ملی ایران بود که برای 2 سال در مذاکرات هسته ای نیز شرکت داشت. او هم اکنون در خارج از ایران به سر می برد و نویسنده کتابی با عنوان " بحران هسته ای ایران " است که موسسه کارنگی در سال 2012 آن را منتشر کرده است. او علاوه بر این کتاب، در یک سال گذشته مقاله های متعددی را در مورد رابطه ایران و آمریکا و مساله هسته ای منتشر کرده است. آنچه در زیر می خوانید، مقاله اخیر موسویان در **المانیاتور** است که با بررسی پیامد های تحریم ایران راه حل عادی سازی روابط بین ایران و آمریکا را پیشنهاد می دهد.

1. تحریم ها چه به صورت یکجانبه و چه چند جانبه از زمان انقلاب اسلامی ایران، هسته اصلی سیاست ابالات متحده در قبال ایران بوده اند. باراک اوباما، رئیس جمهور کنونی آمریکا، زمانی که برای نخستین بار وارد کاخ سفید شد، تاکید کرد قصد دارد سیاست تعامل با ایران را دنبال کند. اما در دور نخست ریاست جمهوری وی، سخت ترین تحریم های تاریخ آمریکا علیه ایران اعمال شد.

2. استراتژی تحریم رشد اقتصادی و صنعتی ایران را کاهش داده ، سرمایه گذاری های خارجی را محدود کرده ، ریال را ضعیف کرده، نرخ تورم را چند برابر کرده و تولید و صادرات نفت و گاز را کاهش داده است. محمود بهمنی، رئیس بانک مرکزی جمهوری اسلامی ، در توصیف اثر تحریم ها می گوید که این تحریم ها چیزی کمتر از جنگ نظامی ندارند. حتی محمود احمدی نژاد، رئیس جمهور که زمانی تحریم ها را رفتاری تمسخر آمیز توصیف کرده بود، اکنون می گوید تحریم ها اقتصاد ایران را تحت تاثیر قرار داده است.

اگر هدف تحریم ها ، صدمه زدن به مردم ایران بوده، این هدف محقق شده است. اما در صورتی که تحریم ها به منظور راضی کردن تهران به دست کشیدن از برنامه های هسته ای باشد، طراحی شده باشد، آنها شکست خورده و در واقع به فعالیت های هسته ای جمهوری اسلامی نیز شتاب بخشیده اند. این نتیجه ای است که من پیش بینی کرده بودم. ایرانیان با توجه به طرز تفکر، فرهنگ و عقاید مذهبی، مخالف تسلیم شدن هستند و به همین دلیل برنامه های هسته ای خود را توسعه دادند.

3. به این ترتیب اگر هدف تحریم ها ، صدمه زدن به مردم ایران بوده، این هدف محقق شده است. اما در صورتی که تحریم ها به منظور راضی کردن تهران به دست کشیدن از برنامه های هسته ای باشد، طراحی شده باشد، آنها شکست خورده و در واقع به فعالیت های هسته ای جمهوری اسلامی نیز شتاب بخشیده اند. این نتیجه ای است که من پیش بینی کرده بودم. ایرانیان با توجه به طرز تفکر، فرهنگ و عقاید مذهبی، مخالف تسلیم شدن هستند و به همین دلیل برنامه های هسته ای خود را توسعه دادند.

4. همانگونه که گزارش های آژانس بین المللی انرژی اتمی نشان می

است که من پیش بینی کرده بودم. ایرانیان با توجه به طرز تفکر، فرهنگ و عقاید مذهبی، مخالف تسلیم شدن هستند و به همین دلیل برنامه های هسته ای خود را توسعه دادند.

دهد، پیش از اعمال تحریم ها ایران یک تاسیسات غنی سازی، یک تاسیسات پالوت با 164 سانتریفوژ با درجه غنی سازی 3.5 درصد، یک نسل از سانتریفوژها و حداکثر 100 کیلوگرم ذخیره اورانیوم غنی شده داشت. اما امروز ایران دو تاسیسات غنی سازی با 12 هزار سانتریفوژ در اختیار دارد و می تواند غنی سازی را با خلوص 20 درصد انجام داده و از سانتریفوژهای نسل جدید استفاده کند که تا کنون ذخیره ای 8 هزار کیلوگرمی از اورانیوم غنی شده در اختیار ایران قرار داده است.

5. پیشرفت هسته ای ایران در زمان اعمال تحریم ها جای تردیدی باقی نمی گذارد که زور و اجبار غرب، عامل مهمی در سوق دادن جمهوری اسلامی به سمت خود کفایی در تکنولوژی هسته ای بوده است. پدیده مشابهی در جریان جنگ ایران و عراق رخ داد. پیش از این درگیری، ایران نمی توانست حتی یک گلوله تولید کند و به طور کامل به تسلیحات غربی وابسته بود. اما در دوران جنگ و پس از آن، باوجود افزایش تحریم ها، ایران صنعت دفاعی عظیمی را بنیانگذاری کرد و در تولید سلاح به خودکفایی رسید. ایران هم اکنون موشک های دور برد ساخته و حتی یک ماهواره نیز به فضا فرستاده است.

6. ایالات متحده نیز در خلال سیاست تحریم ها، نفوذ شرق در ایران را زمینه ساز شد. از سال 2001، صادرات چین به ایران تقریباً 6 برابر شد. هرچند اروپا در سال های 1990، حدود 50 درصد از اقتصاد ایران را تشکیل می داد، به واسطه تحریم ها، این جایگاه خود را از دست داد. به بیان دیگر، غرب خود را علیه نفوذ در ایران تحریم کرد و راه را برای ورود رقبایی مانند چین، روسیه و هند باز کرد. در واقع تحریم ها، جهت تجارت بین المللی ایران را از غرب به شرق تغییر داد.

پیش از اعمال تحریم ها ایران یک تاسیسات غنی سازی، یک تاسیسات پالوت با 164 سانتریفوژ با درجه غنی سازی 3.5 درصد، یک نسل از سانتریفوژها و حداکثر 100 کیلوگرم ذخیره اورانیوم غنی شده داشت. اما امروز ایران دو تاسیسات غنی سازی با 12 هزار سانتریفوژ در اختیار دارد و می تواند غنی سازی را با خلوص 20 درصد انجام داده و از سانتریفوژهای نسل جدید استفاده کند که تا کنون ذخیره ای 8 هزار کیلوگرمی از اورانیوم غنی شده در اختیار ایران قرار داده است.

7. این در حالی است که ایرانیان در جمع ملیت های دیگر در منطقه، کمترین خصومت را با ایالات متحده دارند. مقامات آمریکایی می دانند که تحریم ها مردم عادی را تحت تاثیر قرار داده و به این ترتیب ریسک نشان دادن بذر نفرتی دراز مدت در دل ایرانیان علیه آمریکا، وجود دارد. نظرسنجی گالوپ نشان می دهد که ایرانیان پیامد تحریم ها را حس کرده اند و به جای سرزنش رهبران خود، ایالات متحده را در این زمینه مقصر می دانند.

8. تحریم ها طبقه متوسط در جامعه را از بین برده و بخش خصوصی را به نفع بخش دولتی به حاشیه رانده است. علاوه بر این، تحریم ها تجارت را از سیستم بانکداری رسمی خارج و به سمت شبکه های زیرزمینی متمایل کرده است. در نتیجه تحریم ها، غرب ایران را ناگزیر کرده تا از اقتصاد بازاری فاصله بگیرد.

9. اکنون واضح است که ایالات متحده در استفاده از تحریم ها برای برانگیختن همکاری تهران، موفق نبوده است. سیاست تحریم غرب به

رادیکال تر شدن ایران منجر شده است. رضا نقدی، فرمانده بسیج، مخالف آن است که ایران در دور بعدی مذاکرات هسته ای، پیشنهاد لغو تحریم ها را ارائه دهد. وی بر این باور است که تحریم ها پتانسیل نهفته ایران را آزاد کرده و تحریم نفتی موجب شده که وابستگی ایران به فروش نفت از بین برود.

10. توسعه تکنولوژی هسته ای یک مساله افتخار و غرور ملی برای ایرانیان است. اکثریت ایرانیان از برنامه های هسته ای دفاع می کنند. نظرسنجی گالوپ در دسامبر 2012، نشان داد که 63 درصد ایرانیان اعتقاد دارند با وجود تحریم ها، برنامه های هسته ای باید پیش برود. در این بین تنها 17 درصد مخالف بوده اند.

11. فشار و تحریم ها، تردید ها در مورد منافع ایران در عضویت در پیمان منع اشاعه هسته ای را افزایش داده است. محمد علی جعفری، فرمانده سپاه، اخیراً در یکی از کنفرانس های خبری به صراحت از احتمال خروج ایران از ان پی تی ، سخن گفته است.

12. همچنین تحریم ها موجب شده اند که جمهوری اسلامی اینگونه نتیجه گیری کند، آمریکا در سیاست تعامل با تهران، جدی نیست و در مقابل سیاست سنتی خود مبتنی بر تغییر رژیم را همچنان دنبال می کند. مقام معظم رهبری در سخنرانی خود تأکید کرده اند که هر زمان که به راه حل نزدیک می شویم، آمریکایی ها مشکلی ایجاد می کنند تا از دستیابی به راه حل جلوگیری کنند. ایشان ادامه دادند، به گمان من هدف آنها غیر قابل حل نگاهداشتن این موضوع است تا بهانه ای برای افزایش فشار بر ایران داشته باشند.

جان لیمبرت، یکی از مشاوران سابق وزارت امور خارجه آمریکا در امور ایران می گوید: ما از تخرمی ها علیه ایران استفاده می کنیم. تحریم ، موضوعی است که به آن آشنایی داریم و آن را تجربه کرده ایم. اما تغییر روابط بی حاصلی که در 3 دهه گذشته با ایران داشتیم، موضوعی است که به آن اشراف نداریم و دشوار است.

ایالات متحده باید سیاست تحریم های 34 ساله خود علیه ایران را مورد بازبینی قرار دهد و تعاملی معنادار با ایران برقرار کند. واشینگتن و تهران، تاریخی طولانی از فرصت های از دست رفته دارند. شاید انتخابات ریاست جمهوری پیش رو در ایران، فرصت جدیدی را برای دو دولت ایجاد کند تا استراتژی نوینی را در جهت عادی سازی روابط بر مبنای احترام متقابل، برگزینند.

تحریریه دیپلماسی ایرانی / 10

انتشار اولیه: شنبه 14 اردیبهشت 1392 / باز انتشار: سه شنبه 16 اردیبهشت 1392

<dynamic-0#####>